

„ȘI TOT CE DORESC E PARCĂ O CĂSUȚĂ UNDEVA LA ȚARĂ...“

Deși nu departe de centrul Sibiului, strada Cristian respiră liniște și tihnă. La numărul 30 sunt primit în spațioasa cameră de la etajul clădirii, unde odinioară, invariabil, era găzduit Lucian Blaga în vizitele pe care le făcea fratelui său Lionel. Întiul moment petrecut în compania soției acestuia, d-na Carmen Blaga, îmi readuce în memorie constatarea reconfortantă că mai există persoane care, odată trecute prin valurile învirtejite ale vieții, revin surprinzător la candoarea senină a vârstei fragede.

Dar mai întâi câteva cuvinte despre Lionel Blaga, stins în 1952, frate cu 10 ani mai mare decât Lucian, și pentru al cărui spirit practic — dealtfel nu o dată solicitat de poet — acesta nutrea o admirație aparte. De fapt, între Lucian și Lionel au existat relații strânse, întemeiate atât pe legătura de sînge (mai vie în conștiința familiei prin dispariția a doi frați, Leon și Florin, decedați de mici, apoi a lui Tit Liviu, profesor la liceul din Brașov, stins în 1916 și a lui Liciniu, farmacist la Beiuș, în 1924), cât și pe o seamă de împrejurări menite a le încrușișă mereu pașii.

Despre multe dintre cele de pînă în 1919 vorbește poetul în *Hronic*: mobilizarea lui Lionel în primul război mondial, plecarea pe front, întîlnirea lor la Viena, demobilizarea — după care Lionel deschide un birou avocațial la Sebeș, unde în 1918 avea să preia și conducerea treburilor orașului, în calitate de primar, participarea ambilor frați la Marea Adunare de la Alba Iulia cînd s-a consfințit Unirea.

Îndată după război, deci, Lionel e un om matur, solicitat, încărcat de treburi și responsabilități — fapt care-l crește în ochii mezinului, Lucian, mîndru că-i seamănă la înfățișare și dornic să i se substituie, așa cum relatează cu umor în *Hronic*: „cînd Lionel pleca la Judecătorie, la vreo dezbateri, trebuia să-i țin locul, să primesc clientela [...] Mai degrabă decât îmi închipuiam m-am deprins cu aceste treburi. Țăranii nici nu

remarceau că tînărul, cu care ei cădeau la vorbă, nu era avocatul, ci fratele acestuia. Lionel și cu mine, cu toate că el era cu 10 ani mai mare, cu toate că el avea ochi albaștri, iar eu căprui, eram în permanență confundați din pricina profilurilor noastre și a siluetelor cu diferențele estompate de același aer familial. S-a întîmplat, odată, ca un țăran necunoscut, să mă oprească pe stradă: «apoi domnule, s-aduc și bita?!» Am înțeles situația: țăranul era încredințat că l-a ajuns din urmă pe fratele meu. Și am înțeles că era vorba de-un proces și de-un corp delict. Am acceptat rolul și ca să nu produc omului vreo decepție, i-am răspuns: Ad-o, omule, în ziua judecătii... că le arătăm noi“... (*Hronic*, pag, 142, 143).

Lionel mai reprezintă ceva pentru mezin: este singurul rămas pe plaiurile natale, la Sebeș, după ce noile rosturi îi risipiseră pe copiii lui Izidor Blaga în cele patru zări. El rămîne păstrătorul flăcării vetrei familiale și în alt sens: Ana Blaga, mama lor, după ce o vreme locuiește sub acoperișul întîieii născute, Letiția, se mută și rămîne ocrotită cu dragoste în căminul lui Lionel pînă se va stinge în 1933. Încă la Sebeș, Lionel se căsătorește cu Wilhelmina Dahinten care-i va dărui trei copii.* Curînd însă nenorocirea se abate asupra familiei și Lionel rămîne văduv. Astfel îl va întîlni la Sibiu, unde, acesta după exercitarea profesiei de avocat, avea să fie numit notar public și să funcționeze mulți ani în această calitate.

Aici, în casa lui Lionel din str. Cristian, nr. 30, avea să revină Lucian în cursul multor ani, cu atît mai mult cu cît aici era ocrotită și mama lor — Ana Nina Blaga — căreia îi păstrau cu toții o afecțiune cu totul aparte iar poetul avea s-o amintească în numeroase scrisori, după ce o immortalizase și în creația sa literară. (A se vedea, între altele, poezia: *Scrisoare*).

Mereu, în cele 15 scrisori și 5 fotografii pe care d-na Carmen Blaga mi le pune acum cu multă bunăvoință la dispoziție, imaginea Mamei poetului revine ca un simbol, de iubire și adorație filială. Pe versoul unei fotografii de tinerețe a mamei

* Livia, Lionel și Lucia, toți cu aceeași inițială L. ca și copiii lui Izidor Blaga, ai bunicului lor: Letiția, Lionel, Liciniu, Lucian etc. De altminteri devenise o frumoasă tradiție ca familiile ardelenе să-și boteze copiii cu nume avînd o inițială comună. Spre pildă inițiala V. sau D. Astfel: Vasile, Veturia, Virgil, Victor, Viloră, Virginia, Vincentiu, Vartolomeu, Vichentie, Valer, Valeria sau Dorin, Dorina, David, Daniil, Darius, Domițian, Dominic, Domnica, Dafina, Domnosie.

poetului* acesta avea să scrie mișcătoare cuvinte: *Cea mai frumoasă și cea mai bună Mamă din lume. Viena, 8. III. 33. Lulu.*

Toate scrisorile aflate în posesia d-nei Carmen Blaga sînt trimise — așa cum s-a mai arătat — după plecarea lui Lucian Blaga în străinătate respectiv în perioada 1927—1938, cu excepția scrisorii din 1939 de la Bistrița. Unele sînt adresate dînzei, altele lui Lionel (Nelu — cum îi spunea Lucian), altele amîndurora. Astfel se purta acest dialog epistolar, reluat uneori și în mod direct, în discuții familiale, cînd poetul revenea pentru cîteva zile ori săptămîni în țară.

*

— *Prima scrisoare*, din Praga, datată 12 decembrie 1927, pe cînd poetul se afla ca atașat de presă în capitala Cehoslovaciei, este adresată viitoarei sale cumnate, Carmen, după logodna acesteia cu Lionel. Fratele său se afla atunci într-un moment

* Fotografia a fost reprodușă și în alte publicații, dar nu și cuvintele de omagiu filial ale poetului.

de restriște după moartea soției din prima căsătorie — din care rezultaseră 3 copii — iar Carmen îi aducea, prin devotament și spirit de sacrificiu, ca și prin frumusețea ei, nouă speranță și un sprijin în creșterea copiilor. Lucian Blaga deși n-o cunoștea decît din fotografie îi scrie direct și o feliicită încintind-o în pasul făcut: „*Ai un nume frumos, și după fotografie se pare că nu-ți dezminți numele! Să fie într-un ceas bun!*“ (Blaga asocia, probabil, numele de Carmen faptului că acesta înseamnă în latinește *cîntec, poezie*.)

Dragă Carmen,

știam că Lionel are, în ce privește femeile, un gust tot așa de bun ca și mine. Spune-i Te rog că-l feliicit pe această neobișnuită cale pentru alegerea strălucită ce a făcut-o! Fotografiilor Tale ar trebui să le răspund cu o fotografie de a mea, dar acest gest de politețe din partea mea trebuie să-l mai aștept; puțin: vreau să mă fotografiez și eu în costum și în poziție de Salomee. O fotografie de a Corneliiei vei primi deasemenea, dar nu acum, ci mai tîrziu: Cornelia mi-a făcut astăzi promisiunea solemnă că se va îngrășa — și pînă cînd nu-și va împlini promisiunea nu o trimit la fotograf. Află de altfel că zilele acestea se împlinesc șapte ani de cînd ne-am căsătorit; cred că în sfârșit a trecut perioada celor șapte vaci slabe și vin la rând spicele pline.

Făgăduința voastră că o să veniți pela Praga să ne cercetați, o să v'o reamintim — ca să n'o uitați. Pentru noi bucuria ar fi din cale afară! Praga e în adevăr foarte frumoasă, și de cînd s'a îmbogățit cu prezența a două exemplare cum suntem noi, s'a făcut și mai frumoasă. Prin urmare Vă rog să nu pierdeți în niciun caz prilejul de a o vedea pînă suntem și noi aici!! Căci după ce vom pleca noi de-aici se va începe și declinul acestui oraș!

Cum vezi, sunt un om foarte închipuit, dar n'am ce să-Ți fac: dacă vrei să mă ai cu orice preț drept cumnat, trebuie să te împaci cu această slăbiciune a mea.

Ai un nume frumos, și după fotografie se pare că nu-ți desmînti numele!

Să fie într-un ceas bun!

La întîlnire am să Te pup par'că nici nu mi-ai fi cumnată

Lulu

Dragă Carmen, mă bucur și eu de logodna voastră și Vă
doresc toată fericirea! De-abea aștept să veniți la Praga, să
petrecem veseli împreună! Cu toată dragostea Te sărută
Cornelia

Dragă Carmen, mă bucur și eu de logodna voastră și Vă
doresc toată fericirea! De-abea aștept să veniți la Praga, să
petrecem veseli împreună! Cu toată dragostea Te sărută
Cornelia

Dragă Carmen, mă bucur și eu de logodna voastră și Vă
doresc toată fericirea! De-abea aștept să veniți la Praga, să
petrecem veseli împreună! Cu toată dragostea Te sărută
Cornelia

Logodna fratelui său îi oferă poetului prilejul ca, după ce comunică unele amănunte despre Cornelia, să-și exprime în mod discret dorința de a avea urmași: „Află dealtfel că zilele acestea se împlinesc șapte ani de cînd ne-am căsătorit; cred că în sfîrșit a trecut perioada celor șapte vaci slabe și vin la rînd spicele pline“.

E de reținut și umorul fin al poetului „vreau să mă fotografiez și eu în costum de Salomee“, ori „Praga e în adevăr

foarte frumoasă și de cînd s-a îmbogățit cu prezența a două exemplare cum suntem noi, s-a făcut și mai frumoasă. [...] Căci după ce vom pleca noi de-aici se va începe și declinul acestui oraș!“

Reproducem aici o fotografie — dealtfel cunoscută — dar care pe verso poartă din partea Corneliei Blaga cîteva rînduri afectuoase și mențiunea anului: 1926, deci cînd poetul avea 31 de ani:

Amintim și finalul scrisorii cu felicitările pe care Cornelia Blaga le adresează logodnicei cumnatului său asigurînd-o de toată dragostea și invitînd-o să le facă împreună cu Lionel o vizită la Praga.

— A doua scrisoare, nedată, dar din însemnarea amfitrioanei trecută pe versoul ultimei pagini, în creion, se poate stabili că a fost primită în noiembrie 1928. Lucian Blaga se afla atunci la Berna, unde fusese transferat de la Praga, în aceeași calitate de atașat de presă:

Dragă Nelule,

te-ai făcut leneș de tot sau ai uitat să scrii? (Lucrul acesta era de prevăzut de cînd nu faci altceva decît să iscălești partea ta din moștenirile altora!) Nu zău, ești nesuferit! Nu simți de loc nevoia să mai stai de vorbă cu noi? Zilele trecute am primit o scrisoare dela Titușca, întîia după trei ani! Intr'o chestie